

V kraji na rozhraní Čech, Moravy a Dolního Rakouska, se setkáváme s výraznými stopami dějů, které podstatně ovlivnily historii Evropy.

Turistická cesta spojuje jednotlivá místa se zvlášť významnými údaji o těchto historických skutečnostech, které je třeba přehledně připomenout. Především je nutné upozornit, že pojem „česká reformace“ není v žádném případě označení nacionální, ale charakterizuje typ reformace, stejně jako pojem „německá reformace“ (luterská) či „švýcarská reformace“ (kalvínská).

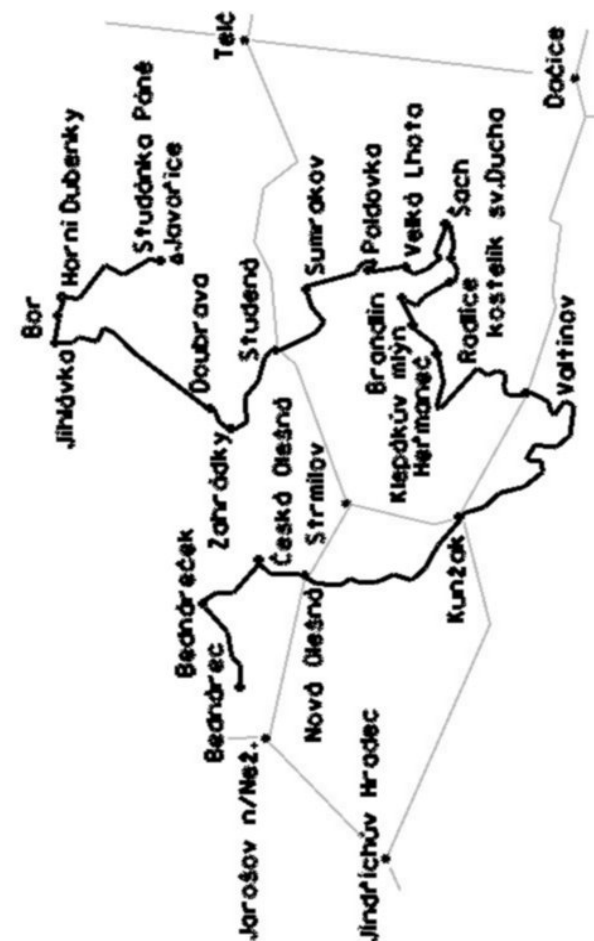
Všechna reformační hnutí spojuje orientace na Bibli (včetně její přístupnosti všem ve srozumitelném překladu do mateřského jazyka) a současně zdůraznění bezprostředního vztahu člověka k Bohu, což v důsledku znamená odmítnutí zprostředkovatelské funkce církevní instituce.

Česká reformace navazuje zpočátku neuvědoměle, ale záhy už zcela vědomě na starší reformaci valdenskou. Ta vznikla z nemožnosti uplatnit ve středověké církvi výše uvedené důrazy, a to na počátku 13. století v jižní Francii a severní Itálii. Pronásledování ji odtud vyhnalo zejména do Alp na území dnešního Švýcarska a Rakouska. Když i tam byla existence valdenských ohrožena, osídlila jejich část Jindřichohradecko a kolonizovala zalesněné území při česko-moravské hranici. Historické zprávy o valdenských se dochovaly na základě rozsáhlého vyšetřování inkvizičního soudu, konaného v souvislosti s první křížovou výpravou proti kacířům ve střední Evropě pod vedením Oldřicha z Hradce roku 1340. Tyto doklady doplňují četné připomínky v lidovém povědomí (například vyprávění o údajném hrobě Petra Valda ve Valtínově).

Česká reformace přinášela už od počátku 15. století řadu dodnes aktuálních podnětů. Mistr Jan Hus zdůraznil osobní odpovědnost v poznávání a bránění pravdy, husité vyjádřili svůj program ve Čtyřech pražských článcích (vyjádřeno stručně současným jazykem: požadavek svobody slova, vzájemná rovnost vzhledem k podstatnému smyslu lidství

znázorněná symbolem kalicha pro všechny, odmítnutí mocenského prosazování ideologie i dvojího metru při posuzování trestné činnosti). Král dvojího lidu Jiří z Poděbrad jako první promýšlel organizovanou vzájemnost evropských států, jihočeský myslitel Petr Chelčický ovlivnil vznik významné větve české reformace, Jednoty bratrské, která dala českému národu mj. Kralickou bibli, překlad, jehož jazyk se stal základem spisovné češtiny. Poslední oficiálním představitelem byl „učitel národů“ J. A. Komenský. Zejména však nelze opomenout snahu o zajištění svobody svědomí uznáním skutečnosti, že i člověk odlišného smýšlení má právo na existenci a má být respektován. Tato zásada se od prvních krůčků v 15. století rozvíjela a stala se zákonem v roce 1609; jde o první zajištění jednoho z nejvýznamnějších lidských práv v Evropě, a to dokonce i pro tehdy jinak bezprávně poddané.

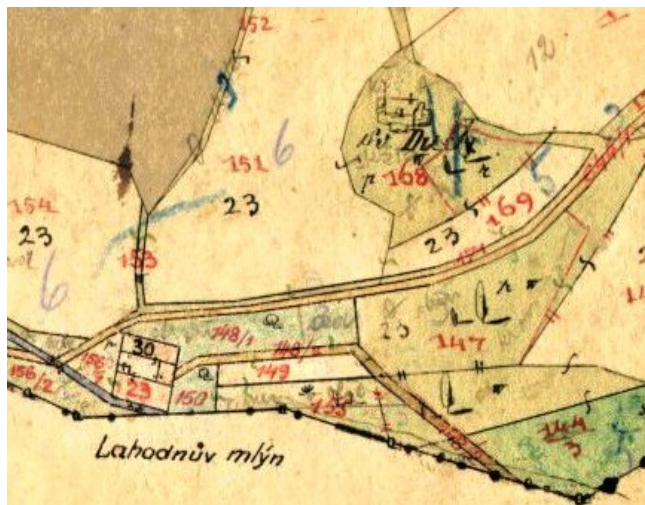
Události třicetileté války tvrdě přerušily nadějný vývoj a lidé hlásící se k české reformaci museli buď emigrovat nebo zapřít své svědomí a přijmout vládnoucí ideologii. Postup proti těm, kteří zůstali věrni svému přesvědčení, byl velmi nekompromisní a v první polovině 18. století byly vydány prakticky likvidační zákony císaře Karla VI. Zdálo se, že není možné přežít. Byl to ovšem klam. Vytvářelo se naopak stále uvědomělejší skryté společenství české reformace, které podstatně přispělo k vydání tolerančního patentu císaře Josefa II. v roce 1781. Potom již nešlo o ohrožení života, i když až do poloviny 19. století tu bylo mnoho svazujících omezení a potomci české reformace zůstali uměle rozděleni do dvou protestantských církví (reformovaná – helvetská a luterská) až do vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918. Na odkaz české reformace mohou dnes navazovat nejen křesťanské církve, které s ní souvisejí nebo si jí váží, ale všichni lidé dobré vůle, jimž výše uvedené podněty české historie nejsou cizí.

Kostelík sv. Ducha (1609)

Vpravo od cesty vedoucí z Radlic do Šachu stával evangelický kostelík sv. Ducha, postavený roku 1609 po Majestátu Rudolfovu na pozemku největšího statku ve vsi, kde býval i původní mlýn. (V 18. století byla od statku Lahodných čp. 12 oddělena část pozemku k založení malého hospodářství nového Lahodnova mlýna č. 23).

Po bitvě na Bílé hoře (1620) byl kostelík konfiskován, po tolerančním patentu (1781) nevrácen potomkům původních vlastníků a postupně se rozpadl. Zbyly z něho pouze základy a zachovaly se některé písemné doklady.

zákres bývalého kostelíka v katastru obce Šach,
na pracovní mapě z r.1879

V roce 2009 připravila

VERITAS

historická společnost pro aktualizaci odkazu
české reformace, o. s.

<http://veritas.evangelnet.cz>

Cesta valdenské a české reformace

